

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії та історії музики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант освітньої програми
Олена РОЩЕНКО
О.Рощенко
04.09 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА
І. Сташевська
01 вересня 2020 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
Олена ГОНЧАР
О. Гончар
«1» вересня 2020 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

спеціальність – 025 Музичне мистецтво

галузь знань – 02 Культура і мистецтво

ступінь вищої освіти – доктор філософії

Харків, ХДАК, 2020

Силабус склала:

Польська І. І., доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії та історії музики

Силабус затверджено на засіданні кафедри теорії та історії музики

Протокол № 1 від «25» серпня 2020 р

Завідувач кафедри *О. Роценко* (Олена Роценко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено радою факультету музичного мистецтва

Протокол № 1 від «01» вересня 2020 р.

Голова ради факультету *Тетяна БОЛЬШАКОВА* (Тетяна БОЛЬШАКОВА)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Інноваційні методи викладання у вищій школі
2	Викладач	Польська Ірина Іллівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	iryna_polska@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	2
6	Семестр	1
7	Лекції (год.)	10
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	20
9	Самостійна робота (год.)	30
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	2
12	Загальна кількість годин	60
13	Види поточного контролю	поточне опитування, реферати
14	Вид підсумкового контролю	залік

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Інноваційні методи викладання у вищій школі» призначена для аспірантів – здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівню зі спеціальності 025 – «Музичне мистецтво».

Програма вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні методи викладання у вищій школі» складена відповідно до освітньо-наукового ступеню підготовки докторів філософії з мистецтвознавства галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Курс «Інноваційні методи викладання у вищій школі» є суттєвою складовою комплексного теоретико-професійного формування майбутніх докторів філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво», важливою частиною системи фахових дисциплін за цією спеціальністю. Курс «Інноваційні методи викладання у вищій школі» спрямований на надання аспірантам сучасної теоретико-методологічної бази для кваліфікованої науково-дослідницької праці в сфері історії та теорії музичного виконавства; формування теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, необхідних для наукової діяльності молодих музикознавців; виховання науковців високого рівня відповідно кваліфікації «доктор філософії з мистецтвознавства».

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Музична педагогіка є, невід'ємною компонентою музичного мистецтва як складної комплексної системи. Музично-педагогічна наука як одна з основоположних галузей музикології та дослідницький напрям функціонує та розвивається у широкому культурному просторі загальної гуманітаристики у постійних інтегративних зв'язках із суспільно-культурологічними та мистецтвознавчими науками (філософія, культурологія, історія культури, загальна історія, педагогіка, психологія, естетика, літературознавство, театрознавство, тощо). Сучасна методологія викладання комплексу музично-історичних, музично-теоретичних та музично-виконавських дисциплін, що є базовими для формування фахових компетентностей на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої музичної освіти, ґрунтується на тісній взаємодії сучасної музично-педагогічної науки з новітніми досягненнями в мистецтвознавстві та гуманітаристиці.

Курс «Інноваційні методи викладання у вищій школі» є щільно пов'язаним із такими навчальними дисциплінами третього (освітньо-наукового) рівня вищої музичної освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», як «Методологія історичного музикознавства», «Методологія теоретичного музикознавства», «Проблеми виконавського музикознавства», «Структура музикознавства», «Філософія музики», «Музична естетика», «Організація та методика музикознавчого дослідження», «Науково-педагогічна практика», тощо.

Провідна роль в програмі навчальної дисципліни «Інноваційні методи викладання у вищій школі» належить розкриттю інноваційного характеру музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст., висвітленню еволюційних трансформацій вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм, визначенню інноваційних тенденцій розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст., визначенню концептуальних відмінностей сучасної та минулої музичної педагогіки, висвітленню методологічних засад та інновацій в системі музичної освіти в Україні, вивченню інноваційних методів видатних вітчизняних музикантів-практиків, аналізу сучасних проблем дистанційного навчання у вищій музичній освіті та перспектив його розвитку, а також визначенню особливостей провідних авторських інноваційних музично-педагогічних методів, систем та концепцій ХХ – початку ХХІ ст.

Спираючись на вимоги до підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої музичної освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», навчальна дисципліна «Інноваційні методи викладання у вищій школі» суттєво поглиблює та посилює науково-професійну підготовку майбутніх докторів філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво».

Своєю чергою, здобутий у ході вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні методи викладання у вищій школі» науково-професійний досвід у вигляді системи знань, умінь і компетентностей стане вагомим теоретичним підґрунтям проходження аспірантами науково-педагогічної практики і успішної підготовки ними дисертаційного дослідження.

2.3. Мета вивчення дисципліни – науково-методологічна професіоналізація здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої музичної освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво», надання їм сучасної науково-методологічної бази для подальшої кваліфікованої музично-педагогічної праці; формування теоретичних та практичних фахових компетентностей, необхідних для підготовки дисертаційних досліджень з проблематики цієї наукової галузі відповідно кваліфікації «доктор філософії».

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

1. Сформувати загальну систему знань з інноваційних методів сучасної музичної педагогіки вищої школи, що стосуються її формування та розвитку, теоретико-методологічних та практичних засад, провідних напрямів, проблемних сфер та сучасних тенденцій.

2. Усвідомити місце та роль інноваційних методів сучасної музичної педагогіки вищої школи в загальній системі сучасної музичної науки та практики.

3. Надати обґрунтовані знання про історичне становлення та розвиток інноваційних музично-педагогічних методів як важливої складової сучасної музичної науки, що поєднує знання про сутність, історію, теорію та практику сучасної музичної педагогіки.

4. Поглибити знання про інноваційні тенденції розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст.

5. Розширити уявлення про специфіку еволюційних трансформацій вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм.

6. Розширити знання про основні проблеми та інноваційні перспективи музичної педагогіки сучасності.

7. Виявити методологічну специфіку дистанційного викладання в музичних вищих навчальних закладах.

8. Засвоїти знання про загальну характеристику провідних сучасних авторських інноваційних методів та концепцій творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст.

9. Поглибити уявлення про методологічні засади та інновації в системі вищої музичної освіти в Україні.

10. Розширити уявлення про інноваційні методи викладання в системі вищої музичної освіти як предмет професійного вивчення.

11. Усвідомити основні методологічні принципи музично-педагогічних систем Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа.

12. Усвідомити провідні засади сучасних інноваційних методів викладання С. Судзукі та Х. Хайнер.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК 2. Здатність до роботи з усім спектром архівних, літературних, фахових, нотних, загальнонаукових, аудіо- та відео- джерел з урахуванням характерних ознак найважливіших тенденцій сучасного музикознавства, а також до застосування методологічних знань для осмислення особливостей світових, і, зокрема, українських історико-культурних, теоретичних та практичних реалій.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті з використанням сучасних інтернет-технологій для організації і забезпечення власної інноваційної наукової та педагогічної діяльності у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

Професійні (спеціальні) компетентності:

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у музичному мистецтві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з музикознавства.

СК 2. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в освітньо-науковій діяльності.

СК 3. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК 4. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

2.6. Результати навчання.

Вивчення даної освітньої компоненти деталізує такі програмні результати навчання:

РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з музичної культури та мистецтва і на межі предметних галузей, а також дослідницькі вміння та навички, достатні для проведення наукових досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 3. Презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові проблеми музичного мистецтва, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН 5. Вміти працювати з найрізноманітнішими джерелами, здійснювати, обробляти, аналізувати та систематизувати отриману інформацію.

РН 8. Професійно викладати дисципліни музикознавчого циклу на рівні, що відповідає отриманій освітньо-науковій кваліфікації.

РН 11. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у науково-педагогічній та музично-просвітницькій сферах діяльності.

Знати :

- специфіку інноваційних методів викладання в системі вищої музичної освіти як предмету професійного вивчення;
- загальну характеристику сучасних інноваційних методів та концепцій музичної педагогіки;
- специфіку еволюційних трансформацій вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм;
- інноваційні тенденції розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст.
- основні проблеми та інноваційні перспективи музичної педагогіки сучасності;
- загальні методологічні засади та інновації в системі вищої музичної освіти в Україні;
- методологічну специфіку дистанційного викладання в музичних вищих навчальних закладах; – загальні риси провідних сучасних авторських інноваційних методів та концепцій творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст.;
- основні методологічні принципи музично-педагогічної системи Б. Бартока – З. Кодаї;
- основні методологічні принципи музично-педагогічної системи К. Орфа;
- основні засади інноваційного методу викладання С. Судзукі;
- основні засади інноваційного методу викладання Хелен Хайнер;
- сучасну проблематику наукових досліджень у галузі інноваційних методів та концепцій творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст.;
- базові категорії та поняття музичної педагогіки як науки.

Вміти :

- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретичних положеннях інноваційних методів викладання у сфері сучасної музичної педагогіки і вищої музичної освіти;
- визначати проблеми сучасного виконавського музикознавства як наукової галузі;
- визначати специфіку еволюційних трансформацій вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм;
- проводити методологічний аналіз інноваційних тенденцій розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст.;
- визначати основні проблеми та інноваційні перспективи музичної педагогіки сучасності;
- надати характеристику методологічних засад та інновацій в системі вищої музичної освіти в Україні;
- визначати методологічну специфіку дистанційного викладання в музичних вищих навчальних закладах;
- надати характеристику провідних сучасних авторських інноваційних методів та концепцій творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст.;
- визначати основні методологічні принципи музично-педагогічних систем Б. Бартока – З. Кодаї, К. Орфа, С. Судзукі, Хелен Хайнер;
- мати уявлення про творчі методи музичної педагогіки, які використовуються у вітчизняній практиці музичної освіти;
- обґрунтувати власну думку щодо дискусійних проблем методологічної та практичної царини сучасної музичної педагогіки та вищої музичної освіти;
- застосовувати базову термінологію педагогічної сфери музичного мистецтва;
- застосовувати базові теоретичні знання з вивчення інноваційних методів викладання в наукових розвідках.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених аспірантам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу аспіранта; у випадку не відпрацювання аспірантом усіх передбачених навчальним планом видів занять до заліку він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання аспірант та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагиат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку колег. Усі питання щодо проходження курсу та можливостей застосування набутих знань у кандидатській дисертації мають обговорюватись між аспірантами та викладачем. Плагиат або інші форми нечесної поведінки аспірантів (зокрема, підказки і списування у ході семінарських занять, на заліку) під час вивчення навчального курсу та подальшій роботі над дисертацією є неприпустимими.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

Програма навчальної дисципліни

Тематика курсу

	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки
Тема 1. Інноваційні методи викладання в системі вищої музичної освіти як предмет професійного вивчення 1. Інноваційний характер творчої музичної педагогіки ХХ – поч. ХХІ ст. 2. Музична педагогіка та її етико-соціальна роль в загальній системі культури ХХ – поч. ХХІ ст. 3. Сучасна вища музична освіта, її особливості та типологія. 4. Основні методологічні засади та інноваційні напрями розвитку сучасної вищої музичної освіти.	Лекція, практи.	1-8; 10; 12-21; 22-24; 26-35; 40-41; 46	3	6
Тема 2. Еволюційні трансформації вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм 1. Загальна характеристика шляхів еволюції вищої музичної освіти у ХХ – початку ХХІ ст. 2. Історичні процеси методологічного самопізнання та самооновлення системи європейської вищої музичної освіти. 3. Основні принципи та методи творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. 4. Провідні вектори інноваційного розвитку сучасної музичної педагогіки вищої школи.	Лекція, практи.	1-8; 10; 12-21; 23-35; 38-41; 45; 53-56; 71-78; 80-90; 92-94	3	6
Тема 3. Інноваційні тенденції розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст.	Лекція, практи.	2-3; 7-10; 12-19; 23; 25-38; 42-	3	6

<p>1. Методологічні інновації в розвитку професійної музичної педагогіки у ХХ – поч. ХХІ ст.</p> <p>2. Становлення та розвиток історії і теорії музичного виконавства і музичної педагогіки як самостійної галузі музичної науки.</p> <p>3. Реформування системи професійної музичної освіти згідно новим сучасним стандартам.</p> <p>4. Особливості взаємодії загальної та професійної музичної педагогіки в ХХ-ХХІ ст.</p> <p>5. Пріоритетність формування гармонійно розвиненої художньої особистості молодих митців і комплексного розвитку їх творчого аналітичного мислення як провідна ознака сучасних методів викладання в системі вищої музичної освіти.</p>		45; 53-56; 57-62; 63-64; 67; 71-78; 86; 88-90		
<p>Тема 4. Сучасна музична педагогіка та її методологічні відмінності.</p> <p>1. Методологічні засади та основні змістовні ознаки сучасної музичної педагогіки та їх відмінності від принципів викладання в минулі часи.</p> <p>2. Особливості взаємодії об'єктивного та суб'єктивного чинників в музичному виконавстві, музичній педагогіці та музичній освіті кінця ХХ – початку ХХІ ст.</p> <p>3. Проблеми стилю та текстології в сучасній професійній музичній педагогіці та музичній освіті.</p> <p>4. Специфіка історичної реконструкції композиторських і виконавських стилів минулого у виконавсько-педагогічній музичній практиці ХХ – початку ХХІ ст.</p>	Лекція, практи.	2; 9; 10; 15; 17-19; 23; 25; 26-27; 30-33; 36-37; 38; 48; 52; 53-56; 57-62; 67; 71-73; 75-78; 83; 88-90; 92	3	6
<p>Тема 5. Система музичної освіти в Україні: методологічні засади та інновації</p> <p>1. Структурні та змістовно-методологічні засади системи професійної музичної освіти в сучасній Україні.</p> <p>2. Європейський вимір реформування системи музичної освіти в Україні: сучасні стратегії та перспективи.</p> <p>3. Творчі методи у вітчизняній практиці музичної педагогіки.</p> <p>4. Втілення новітніх експериментальних методів у сучасній вітчизняній практиці музичної педагогіки і музичної освіти.</p> <p>5. Творчі педагогічні принципи та інноваційні методи видатних вітчизняних музикантів-практиків.</p>	Лекція, практи.	1; 3-4; 6-8; 13-14; 16-21; 23; 26-28; 29-33; 35; 36-38; 42-44; 53	3	6
<p>Тема 6. Методи дистанційного навчання в системі вищої музичної освіти.</p> <p>1. Дистанційна освіта як явище доби інформаційного суспільства.</p> <p>2. Позитивні та негативні аспекти дистанційного навчання.</p>	Лекція, практи.	11; 48; 52; 69; 79	3	6

<p>3. Методологічна специфіка дистанційного викладання музично-теоретичних, музично-історичних та фахових виконавських дисциплін в музичних вищих навчальних закладах.</p> <p>4. Сучасні проблеми дистанційного навчання у вищій музичній освіті та перспективи розвитку.</p>				
<p>Тема 7. Авторські методи у музичній педагогіці ХХ – початку ХХІ ст.: загальна характеристика</p> <p>1. Становлення та розвиток провідних авторських інноваційних методів творчої музичної педагогіки ХХ – поч. ХХІ ст. (методи Б. Бартока – З. Кодаї, К. Орфа, Е. Жак-Далькроза, М. Монтезорі, Б. Яворського, Д. Кабалевського, Л. Баренбойма, С. Судзукі, Х. Хайнер та ін.).</p> <p>2. Інноваційний характер методів Е. Жак-Далькроза в музичній педагогіці ХХ ст.</p> <p>3. Б. Яворський як провісник сучасних підходів до музичного викладання та розвитку творчої індивідуальності учнів і студентів.</p>	Лекція, практи.	47; 49-51; 55-56; 64-66; 68; 70; 75-76; 81-89; 91-94	3	6
<p>Тема 8. Музично-педагогічні системи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа.</p> <p>1. Інноваційний характер методів Б. Бартока – З. Кодаї в музичній педагогіці ХХ ст.</p> <p>2. Метод релятивної сольмізації: принципи, специфіка, зміст.</p> <p>3. Методологічна роль музично-педагогічної системи Б. Бартока – З. Кодаї у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.</p> <p>4. Загальні змістовно-методологічні засади музично-педагогічної системи К. Орфа.</p> <p>5. «Шульверк» К. Орфа як теоретико-методологічне втілення принципів системи творчого музичного виховання К. Орфа.</p> <p>6. Роль творчих методів К. Орфа у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.</p>	Лекція, практи., семінар	55-56; 66; 68; 75-76; 80-86; 93-94	4	6
<p>Тема 9. Інноваційний метод викладання С. Судзукі</p> <p>1. Інноваційний характер методу С. Судзукі в контексті музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.</p> <p>2. Основні методологічні засади музичної педагогіки. С. Судзукі.</p> <p>3. Роль інноваційних творчих методів музичного викладання С. Судзукі у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.</p>	Лекція, практи.	47; 49-51; 70; 91-92	2	6
<p>Тема 10. Інноваційний метод викладання Х. Хайнер</p> <p>1. Інноваційний характер методу викладання Хелен Хайнер в контексті музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.</p> <p>2. Основні методологічні засади музичної</p>	Лекція, практи., семінар	48; 63-65; 87-89	3	6

педагогіки Х. Хайнер. 3. Система «Soft Mozart» Х. Хайнер. 4. Роль інноваційних творчих методів музичного викладання Х. Хайнер у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.				
Разом			30	60

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: Інноваційні методи викладання в системі вищої музичної освіти як предмет професійного вивчення

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Визначити предмет і мету курсу «Інноваційні методи викладання у вищій школі».

Завдання 2. Обґрунтувати інноваційний характер творчої музичної педагогіки ХХ – поч. ХХІ ст.

Завдання 3. Визначити особливості та типологію сучасної вищої музичної освіти.

Завдання 4. Надати загальну характеристику основних методологічних засад та інноваційних напрямів розвитку сучасної вищої музичної освіти.

Література: 1-8; 10; 12-21; 22-24; 26-35; 40-41; 46.

Практичне заняття № 2

Тема: Еволюційні трансформації вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Надати загальну характеристику шляхів еволюції вищої музичної освіти у ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання 2. Визначити основні принципи та методи творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання 3. Надати загальну характеристику сучасних педагогічних технологій розвитку музичної креативності.

Завдання 4. Визначити провідні вектори інноваційного розвитку сучасної музичної педагогіки вищої школи.

Література: 1-8; 10; 12-21; 23-35; 38-41; 45; 53-56; 71-78; 80-90; 92-94.

Практичне заняття № 3

Тема: Інноваційні тенденції розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст.

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Охарактеризувати методологічні інновації в розвитку професійної музичної педагогіки у ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання 2. Розкрити шляхи становлення та розвитку історії і теорії музичного виконавства і музичної педагогіки як самостійної галузі музичної науки.

Завдання 3. Визначити шляхи реформування системи професійної музичної освіти згідно новим сучасним стандартам.

Завдання 4. Висвітлити особливості взаємодії загальної та професійної музичної педагогіки в ХХ-ХХІ ст.

Література: 2-3; 7-10; 12-19; 23; 25-38; 42-45; 53-56; 57-64; 67; 71-78; 86; 88-90.

Практичне заняття № 4

Тема: Сучасна музична педагогіка та її методологічні відмінності

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Визначити методологічні засади та основні змістовні ознаки сучасної музичної педагогіки та їх відмінності від принципів викладання в минулі часи.

Завдання 2. Розкрити особливості взаємодії об'єктивного і суб'єктивного чинників в музичному виконавстві, музичній педагогіці та музичній освіті кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

Завдання 3. Обґрунтувати роль проблем стилю та текстології в сучасній професійній музичній педагогіці.

Завдання 4. Охарактеризувати значення історично-стильового підходу до вивчення творів різних епох в сучасній музичній педагогіці та музичному вихованні.

Завдання 5. Визначити специфіку історичної реконструкції композиторських і виконавських стилів минулого у виконавсько-педагогічній музичній практиці ХХ – початку ХХІ ст.

Література: 2; 9-10; 15; 17-19; 23; 25; 26-27; 30-33; 36-38; 48; 52; 53-62; 67; 71-73; 75-78; 83; 88-90; 92.

Практичне заняття № 5

Тема: Система музичної освіти в Україні: методологічні засади та інновації

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Висвітлити структурні та змістовно-методологічні засади системи професійної музичної освіти в сучасній Україні.

Завдання 2. Охарактеризувати сучасні стратегії та перспективи європейського виміру реформування системи музичної освіти в Україні.

Завдання 3. Надати загальну характеристику творчих педагогічних принципів та інноваційних методів видатних вітчизняних музикантів-практиків.

Література: 1; 3-4; 6-8; 13-14; 16-21; 23; 26-28; 29-33; 35; 36-38; 42-44; 53.

Практичне заняття № 6

Тема: Методи дистанційного навчання в системі вищої музичної освіти

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Охарактеризувати дистанційну освіту як явище доби інформаційного суспільства.

Завдання 2. Визначити позитивні та негативні аспекти дистанційного навчання.

Завдання 3. Обґрунтувати методологічну специфіку дистанційного викладання музично-теоретичних, музично-історичних та фахових виконавських дисциплін в музичних вищих навчальних закладах.

Завдання 4. Визначити сучасні проблеми дистанційного навчання у вищій музичній освіті та розкрити перспективи його розвитку.

Література: 11; 48; 52; 69; 79.

Практичне заняття № 7

Тема: Авторські методи у музичній педагогіці ХХ – початку ХХІ ст.: загальна характеристика

Хід практичної роботи:

Завдання 1. Надати загальну характеристик становлення та розвиток провідних авторських інноваційних методів творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання 2. Розкрити загальні змістовно-методологічні засади музично-педагогічної концепції Е. Жак-Далькроза.

Завдання 3. Обґрунтувати особливу роль в методі Е. Жак-Далькроза ритміки як системи творчої взаємодії музики та пластики, що сприяє самопізнанню людини.

Завдання 4. Охарактеризувати основні принципи музично-педагогічної концепції Б. Яворського.

Література: 47; 49-51; 55-56; 64-66; 68; 70; 75-76; 81-89; 91-94.

Практичне заняття № 8**Тема: Музично-педагогічні системи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа****Хід практичної роботи:**

Завдання 1. Визначити особливості розвитку ладового слуху, ритму та творчих здібностей в музично-педагогічній системі Б. Бартока – З. Кодаї.

Завдання 2. Охарактеризувати зміст, специфіку та основні принципи методу релятивної сольмізації.

Завдання 3. Розкрити специфіку колективного музикування за системою Орфа і його інструментарію.

Завдання 4. Надати загальну характеристику «Шульверка» К. Орфа як теоретико-методологічного узагальнення принципів системи творчого музичного виховання К. Орфа.

Завдання 5. Обґрунтувати роль творчих методів Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Література: 55-56; 66; 68; 75-76; 80-86; 93-94.

Практичне заняття № 9**Тема: Інноваційний метод викладання С. Судзукі****Хід практичної роботи:**

Завдання 1. Обґрунтувати інноваційний характер методу С. Судзукі в контексті музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання 2. Охарактеризувати основні методологічні засади музичної педагогіки С. Судзукі.

Завдання 3. Визначити роль інноваційних творчих методів музичного викладання С. Судзукі у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Література: 47; 49-51; 70; 91-92.

Практичне заняття № 10**Тема: Інноваційний метод викладання Х. Хайнер****Хід практичної роботи:**

Завдання 1. Обґрунтувати інноваційний характер методу Хелен Хайнер в контексті музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання 2. Визначити методологічні засади музичної педагогіки Х. Хайнер.

Завдання 3. Розкрити інноваційний зміст системи «Soft Mozart» Х. Хайнер.

Завдання 4. Охарактеризувати роль інноваційних творчих методів музичного викладання Х. Хайнер у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Література: 48; 63-65; 87-89.

6. Тематика семінарських занять**Семінарське заняття № 1****Тема: Музично-педагогічні системи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа.****Питання для обговорення:**

1. Інноваційний характер методів Б. Бартока – З. Кодаї в музичній педагогіці ХХ ст.
2. Метод релятивної сольмізації: принципи, специфіка, зміст.
3. Особливості розвитку ладового слуху, ритму та творчих здібностей в музично-педагогічній системі Б. Бартока – З. Кодаї.
4. Загальні змістовно-методологічні засади музично-педагогічної системи К. Орфа.
5. Колективне музикування за системою Орфа і його інструментарій.
6. «Шульверк» К. Орфа як теоретико-методологічне втілення принципів системи творчого музичного виховання К. Орфа.
7. Роль творчих методів Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Література: 55-56; 66; 68; 75-76; 80-86; 93-94.

Семінарське заняття № 2

Тема: Інноваційні методи викладання С. Судзукі та Х. Хайнер

Питання для обговорення:

1. Інноваційний характер методу С. Судзукі в контексті музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.
2. Основні методологічні засади музичної педагогіки. С. Судзукі.
3. Роль інноваційних творчих методів музичного викладання С. Судзукі у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.
4. Інноваційний характер методу викладання Хелен Хайнер в контексті музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.
5. Основні методологічні засади музичної педагогіки. Х. Хайнер.
6. Система «Soft Mozart» Х. Хайнер.
7. Роль інноваційних творчих методів музичного викладання Х. Хайнер у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Література: 47; 48; 49-51; 63-65; 70; 91-92; 87-89.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інноваційні методи викладання в системі вищої музичної освіти як предмет професійного вивчення	3
2	Еволюційні трансформації вищої музичної освіти ХХ – початку ХХІ ст. в контексті зміни мистецьких і педагогічних парадигм	3
3	Інноваційні тенденції розвитку професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти у ХХ – поч. ХХІ ст.	3
4	Сучасна музична педагогіка та її методологічні відмінності	3
5	Система вищої музичної освіти в Україні: методологічні засади та інновації	3
6	Методи дистанційного навчання в системі вищої музичної освіти	3
7	Провідні авторські інноваційні методи та концепції творчої музичної педагогіки ХХ ст.: загальна характеристика	3
8	Музично-педагогічні системи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа	3
9	Інноваційний метод викладання С. Судзукі	3
10	Інноваційний метод викладання Х. Хайнер	3
	Разом	30

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) знання, розуміння теоретичних положень основних принципів і методів сучасної професійної музичної педагогіки та вищої музичної освіти – тестування, поточне опитування, реферати, есе, виступи на наукових заходах, залік;
- 2) набуття знань щодо загальних і спеціальних компетентностей майбутніх докторів філософії зі спеціальності 025 – Музичне мистецтво;
- 3) визначення основних рис провідних інноваційних світових систем та методів музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст – поточне опитування, тестування, диспути, доповіді, бесіди, реферати, есе, презентації та виступи на наукових заходах, залік;
- 4) поглиблення знань щодо методологічних засад та інновацій в системі вищої музичної освіти в Україні;

- 5) характеристика методів дистанційного навчання в системі вищої музичної освіти; – поточне опитування, доповіді, бесіди, реферати, залік;
- 6) пояснення та прогнозування основних проблем та інноваційних перспектив розвитку музичної педагогіки сучасності на основі сучасних методів науково-практичного музикознавчого осягнення інформації – поточне опитування, диспути, доповіді, бесіди, реферати, есе, презентації та виступи на наукових заходах, залік;
- 7) здатність до обґрунтування власної думки щодо специфіки відомих авторських інноваційних методів і систем музичного викладання – диспути, доповіді, бесіди, презентації та виступи на наукових заходах;
- 8) демонстрація володіння інноваційними методами та принципами музичного викладання, слідування гуманістичним цінностям у науковій діяльності – тестування, диспути, доповіді, бесіди, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, виступи на наукових заходах;
- 9) застосування базових теоретичних знань з сучасних інноваційних методів і систем музичного викладання у роботі над дисертаційним дослідженням – наскрізні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних досліджень, виступи на наукових заходах.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Інноваційні методи викладання у вищій школі» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для заліку

Змістовий модуль 1 Теми 1-3	Змістовий модуль 2 Теми 4-6	Змістовий модуль 3 Теми 7-10	Підсумковий контроль (залік)
20%	20%	20%	40%
4 тиждень	9 тиждень	15 тиждень	Заліковий тиждень

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорні конспекти лекцій	1-10
2.	Навчальні посібники; Кейси	1-10
3.	Силабус	1-10
4.	Програма та навчально-методичні матеріали навчальної дисципліни	1-10
5.	Засоби підсумкового контролю (комплект тестових завдань для підсумкового контролю)	1-10

12. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Антонюк О. В. Інтеграція України в європейський освітній простір // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 19-24.
2. Берегова О. Академічне музичне мистецтво та сучасні інформаційно-комунікаційні технології: дискурс взаємодії // Аспекти історичного музикознавства. 2016. № 8. С. 24 – 35.
3. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України // Право та інноваційне суспільство. 2015. №1 (4). С. 27-33.
4. Богуцький Ю. П. Потенційні перспективи культурної динаміки в контексті самоорганізації суспільства // Культура і сучасність: Альманах. 2007. № 2.
5. Болонський процес і реформування вищої освіти Франції / Упоряд. Г. Г. Крючков, В. В. Бурбело. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 164 с.
6. Борейко Г. Гуманітарії в контексті культуротворчих процесів // Мистецтвознавчі записки : [зб. наук. пр.] / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. К., 2006. С. 95–99.
7. Вища освіта України — європейський вимір: стан, проблеми, перспективи. Матеріали підсумкової колегії (21 березня 2008 року, м. Київ) / Освіта України. Спецвипуск. 2008. №21–22 (905). 19 березня. С. 328.
8. Волков С. Особистість і час: культурологічний вимір // Часопис національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського; К.: НМАУ ім.П.І.Чайковського, 2015. Вип. 3. С. 123–126.
9. Дряпіка В. І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. К. : Кіровоград, 2000. 226 с.
10. Дулова К. М. Вища музична освіта в Республіці Білорусь: стан, проблеми, перспективи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 42-51.
11. Замороцька В. В. Дистанційне навчання у формуванні інструментально-виконавської компетентності майбутніх учителів музики // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2019. Вип. 2 (45). С.70-74.
12. Інновації в освіті і науці окремих країн Європи, Азії та Америки: Інформаційний бюлетень наукового проекту «Інноваційний університет – інструмент інтеграції в європейський освітній і науковий простір» / Міністерство освіти і науки України; Ужгородський національний університет; ННІ євроінтеграційних досліджень; за ред. І. В. Артьомова. Вип. 4 Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 204 с.
13. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : Монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 496 с.
14. Козій Н. Мобілізація ресурсів фахової періодики для перепідготовки викладачів вищих навчальних закладів культури і мистецтв // Вісн. Кн. палати. 2004. № 8. С. 29–33.
15. Козир А. В. Вступ до акмеології мистецької освіти : навч.-метод. посібник / А. В. Козир, В. І. Федоришин. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 263 с.
16. Кузнєцова І. В. Нелінійне мислення як стратегія розвитку культурно-мистецької освіти України // Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. 2009. № 1. С. 7–13.
17. Матюхін В. П. Проблеми впровадження Болонської системи на виконавських факультетах у вищих навчальних закладах мистецтв // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 24-32.
18. Музична освіта в Україні : Сучасний стан, проблеми розвитку : Матеріали наук.-практ. конф. / Академія мистецтв України; Голова ред. колегії акад. І.Д. Безгін. Київ : Кий, 2001. 174 с.
19. Негребецька О. Роль інноваційних технологій у сучасній музичній освіті // Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. 2012. Вип.. 103. С. 212-217.

20. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І. А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 365 с.
21. Олексюк О. М. Формування духовного потенціалу студентської молоді. К : КІПК, 1996. 253 с.
22. Опанасюк О. Інтенціонально-стильовий вимір європейської та української музичної культури кінця ХІХ — початку ХХІ ст. // Синергетична парадигма простору культури: монографія / наук. ред В. Шульгіна. К.: НАКККіМ, 2014. 131 -176 с.
23. Організація та зміст становлення професійної підготовки в умовах національної системи освіти: Зб.наук. праць // Проблеми сучасного мистецтва і культури / За ред. Г.Є.Гребенюка. Х.: Каравела, 1999. 202 с.
24. Орлова Т. Метамистецтвознавство в контексті культурологічних інтенцій сучасності // Мистецтвознавство України: зб. наук. пр. К.: СПД Кравчук В., 2004. Вип. 4. С. 249 – 261.
25. Польська І. І. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури / за заг. ред. В. М. Шейка. Харків : ХДАК, 2014. Вип. 46. С. 267–275.
26. Пошуки взаємодії сучасної педагогіки, мистецтва та освіти (проблеми теорії та практики): Зб. наук. пр. Вип. 2. К.: МКА, 1997. 80 с.
27. Професійна підготовка фахівців вищої школи в умовах оновленої парадигми освіти : Зб. наук. пр. // Проблеми сучасного мистецтва і культури. Х.: Каравела, 1999. 136 с.
28. Пясковський І. До питання національної ідентифікації в музичному мистецтві // Українське музикознавство. Вип 35. К., С. 300 – 303.
29. Рожок В. І. Болонські домовленості й мистецьке навчання. URL: <http://www.osvita.org.ua/bologna/vprov/articles/00.html>
30. Рожок В. Мистецька освіта і Болонський процес: Системна модернізація освітньо-кваліфікаційної структури мистецького, зокрема музичного навчання // Уряд. кур'єр. 2005. 4 серп. (№ 143). С.12.
31. Рожок В. І. Музична освіта в Україні на межі століть: реалії, проблеми та перспективи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. №1(2). С.3-14.
32. Рожок В. Освіта і Болонський процес // Музика. 2006. № 1. С. 18-19.
33. Рожок В. І. Реформування музичної освіти в контексті болонського процесу: (порівняльний аналіз) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2. С.11-18.
34. Себкова Х. Акредитація і забезпечення якості вищої освіти в Європі // Вища школа : Науково-практичне видання. 2005. № 2. С. 77–84.
35. Суходуб Т. Європейський вектор вітчизняної освіти: проблеми та перспективи // Філософія освіти: Науковий часопис. 2006. № 3. С. 7–21.
36. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: зб. ст. Харків: СОНАТ, 2004. 144 с.
37. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: зб. ст. Харків: СОНАТ, 2005. 200 с.
38. Цареградська Т. В. Музична теорія у вищому навчальному закладі: що далі? // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 52-60.
39. Швець Г. О. Сучасні інноваційні методи викладання у вищій школі. URL: <http://naukam.triada.in.ua//index.php/konferentsiji/33-chetverta-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsija/42-suchasni-innovatsijni-metody-vikladannya-u-visshij-shkoli>
40. Шейко В. М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти / В. М. Шейко ; Харк. держ. акад. культури. Х. : ХДАК, 1999. 152 с.
41. Шейко В. Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (іст.-метод. аспекти): моногр.; Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. К., 2011. 624 с.

42. Шейко В. М. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Харківській державній академії культури / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнарєнко // Вісн. Кн. палати. 2011. № 6. С. 20–23.
43. Шейко В. М. Трансформація освітніх процесів у Харківській державній академії культури у 2011/2012 навчальному році // Вісник Харківської держ. акад. культури : зб. наук. пр. Вип. 37 / Харк. держ. акад. культури ; відп. ред. В. М. Шейко. Х. : ХДАК, 2012. С. 4-29.
44. Шейко В. М. Харківська державна академія культури на шляху реформування: стан та перспективи (2009/2010–2010/2011 навч. рр.) // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. Х., 2011. Вип. 32. С. 4–24.
45. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : Підручник. Київ: Знання-Прес, 2002. 295 с.
46. Юдкін І.М. Нариси німецької музичної культури другої половини ХХ ст. / І.М. Юдкін / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. К. : Наукова думка, 1994. 183 с.
47. About the Suzuki Method // Suzuki Association of the Americas. URL: <https://suzukiassociation.org/about/suzuki-method/>
48. Gorbunova I.B., Hiner N. Music Computer Technologies and Interactive Systems of Education in Digital Age School. Conference Communicative Strategies of Information Society: Proceedings of the International. Advances in Social Science, Education and Humanities Research. (CSIS 2018). Available at: <https://doi.org/10.2991/asis-18.2019.25>.
49. Hermann, Evelyn. Shinichi Suzuki: The Man and his Philosophy. Warner Brothers Publications, 1981, ISBN 0-87487-589-7.
50. International Suzuki Association Website [1] Retrieved January 14, 2016.
51. Kreitman, Edward. Teaching from the Balance Point: A Guide for Suzuki Teachers, Parents, and Students. Western Springs School of Talent Education Publications, Western Springs, IL, 1998.
52. Webster P. Computer-based technology and music teaching and learning. The new handbook of research on music teaching and learning. NY: Oxford University Press, 2002: 416 – 439.

Допоміжна література

53. Актуальные проблемы музыкального образования : сб. ст. / Сост. И.А. Котляревский, Ю.А. Полянский. К. : Муз. Україна, 1986. 128 с.
54. Асафьев Б. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании. М. : Музгиз, 1965. 154 с.
55. Баренбойм Л. Об основных тенденциях музыкальной педагогики XX века. (К итогам IX конференции ISME). Сов. музыка, 1971. № 8. С. 96-111.
56. Баренбойм Л. Путь к музицированию : исследование. Изд. 2-е, доп. Л. : Сов. композитор, 1979. 352 с.
57. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики : сб. ст. / Ред.-сост. А.В. Малинковская. Гос. муз.-пед. ин-т им. Гнесиных. Вып. 24. М. : Музыка, 1976. 287 с.
58. Вопросы музыкальной педагогики : сб. ст. / Ред.-сост. Е.М. Царева. Вып. 10. М. : Музыка, 1991. 236 с.
59. Вопросы музыкальной педагогики : сб. ст. / Ред.-сост. В.А. Натансон, Л.В. Рощина. Вып. 5. М. : Музыка, 1984. 138 с.
60. Вопросы музыкальной педагогики : сб. ст. / Ред.-сост. Ю.А. Усов. Вып. 4. М. : Музыка, 1983. 225 с.
61. Вопросы музыкальной педагогики : сб. ст. / Сост. Ю. Усов. Вып. 10. М. : Музыка, 1991. 175 с.
62. Горбунова И., Заливадный М., Гинер Х. О значении математических методов в изучении музыки и профессиональной подготовке музыкантов. Санкт-Петербург: Консорциум, 2008. 178 с.
63. Горбунова И., Хайнер Х. Музыкальные компьютерные технологии и интерактивные сетевые системы изучения музыки. Оксфорд II-PLTOXFD-19098-1253.

64. Губочкина Е. В. Формирование естественной мотивации к успешному обучению музыке у учащихся в методе Х. Хайнер. URL: <https://olimpiada.melodinka.ru/publications/pub-12319.html>
65. Золтан Кодай. Методика. URL: www.musicteachers.at.ua/publ/2-1-0-14
66. Корыхалова Н. Проблема объективного и субъективного в музыкально-исполнительском искусстве и ее разработка в зарубежной литературе // Музыкальное исполнительство : сб. ст. Вып. 7. М. : Музыка, 1972. С. 47-92.
67. Леонтьева О.Т. Карл Орф. М. : Музыка, 1984. 334 с.
68. Ментюков А. П. Дистанционное музыкальное образование: проблемы и перспективы. URL: www.comuz.narod.ru/conference/mentjukov.htm
69. Метод Судзуки. URL: <https://educ.wikireading.ru/7550>
70. Методические записки по вопросам музыкального образования : сб. ст. / Ред.-сост. Н.Л. Фишман. М.: Музыка, 1966. 215 с.
71. Методические записки по вопросам музыкального образования : сб. ст. / Ред.-сост. Н.Л. Фишман. Вып. 2. М. : Музыка, 1979. 224 с.
72. Методологические проблемы современного музыкального образования : материалы междунар. науч.-практ. конф. 2-3 апреля 2012 года. / РГПУ им. А. И. Герцена; науч. ред. и сост.: д-р пед. наук, проф. О. И. Передерий. СПб, 2013. 239 с. URL ;[: <http://www.herzen.spb.ru/main/structure/inst/imtx/1378986615/1378991723/1380520994/>
73. Музыка Западной Европы — классика и современность (творчество, исполнительство, педагогика) : сб. науч. тр. К. : Гос. консерватория, 1994. С. 18-32.
74. Музыкальное воспитание в XX веке. М. : Сов. композитор, 1978. 286 с.
75. Музыкальное воспитание в современном мире : Материалы IX конф. Междунар. общества по муз. воспитанию (ИСМЕ) / Отв. ред. Д.Б. Кабалевский. М. : Сов. композитор, 1973. 416 с.
76. Музыкальное исполнительство и педагогика : История и современность : сб. ст. / Сост. Т.А. Гайдамович. М. : Музыка, 1991. 198 с.
77. Музыкальное образование — личность — культура : сб. науч. тр. / Под ред. В.П. Фомина. Москов. гос. консерватория. М. : Музыка, 1989. 265 с.
78. Сватковская Е. И. Дистанционное обучение музыке. URL: https://elar.rsvpu.ru/bitstream/123456789/6839/1/it_mho_2008_3_020.pdf
79. Система детского музыкального воспитания К. Орфа : сб. ст. / Под ред. Л.А.Баренбойма; пер. с нем. Л. : Музыка. Ленинград. отд., 1970. 160 с.
80. Тютюнникова Т. Что такое "Шульверк" К. Орфа. URL: <http://www.orff.ru/schulwerk.htm>
81. Уткин А. С. О наследии З. Кодая: метод или концепция? // Музыкальная культура и образование: теория, история, практика: сборник материалов научно-практической конференции. Вып. 2 / Ред. Коллегия: Е. А. Бодина, Е. Г. Артемова. М.: МГПУ, 2016. С. 83 – 87.
82. Уткин А. С. Принципы музыкального воспитания З. Кодая: взгляд из XXI века // Бюллетень науки и практики: научный журнал /ред. Е. С. Овечкина. 2016, N 7. С. 315 318. URL: <http://www.bulletennauki.com/utkin>
83. Уткин А. С. Пути развития музыкального образования в Венгрии: концепция З. Кодая // Международный научный журнал «Символ науки» / ред. Е. В. Агафонова. – Уфа: ООО «Омега Сайнс», 2015. №6. С. 301 – 304.
84. Уткин А. С. Музыкальное образование в современной Венгрии: развитие идей З. Кодая в методике Й. Адама // Сетевой электронный научный журнал «Педагогика искусства». 2016. № 4. С. 176-182. URL: http://www.arteducation.ru/sites/default/files/journal_pdf/utkin_176-179.pdf
85. Уткин А. С. Современные тенденции музыкального образования в Венгрии: метод кооперативного обучения // Бюллетень науки и практики / ред. Е. С. Овечкина. – 2017. -№12.- С. 529-533. URL:<http://www.bulletennauki.com/utkin-as>

86. Хайнер Х. Стать талантливим музикантом? Легко! Или мысли о традиционном преподавании музыки, в котором нет точки опоры / Под ред. Н. Курдюмова. Интернет-ресурс: 2007. 100 с. URL: <http://twirpx.com/file/1941099/>
87. Хайнер Х. «Компьютерный путь к Моцарту» // Как научить Сольфеджио в XXI веке. Классика. 21 ISBN: 5-89817-166-5.
88. Хайнер Х. Укрепление самоуважения и «мягкого обучения» студентов как основные принципы преподавания музыки с помощью системы «Мягкий Моцарт» // Интернет и цифровое пространство: Санкт-Петербург, 2008.
89. Холостякова Л. В. Музыкальная педагогика: задачи и специфика. О тенденциях и методах музыкального образования на современном этапе. URL : <http://conseducercenter.ru/index.php/materialy/196-profinitiative/178-holostyakova>
90. Шиничи Сузуки. URL: <http://razvivalka.com.ua/metod/show/35>
91. Школа Судзуки «Воспитание талантов». Suzuki Music. URL: <http://www.suzukimusic.ru/ru/method-suzuki/about-method.html>
92. Шувльверк. Система музыкального воспитания Карла Орфа URL: <http://www.meta-music.ru/method/shulverk-sistema-muzykalnogo-vozpitaniya-karla-orfa>
93. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / Сост. и общ. ред. Л.А. Баренбойма. М. : Сов. композитор, 1978. 368 с. (Музыкальное воспитание в XX веке).

Інформаційні ресурси

- Бібліотека Харківської державної академії культури
Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
Інтернет-ресурси;
- Мета – українська пошукова система. URL : <http://www.meta-ukraine.com>.
 - Пошукова система Google. URL : <http://www.google.com>.
 - The Bologna Declaration and Music: Website of the European Association of Conservatoires (AEC). URL: <http://www.bologna-and-music.org/>.
 - An EAIE Comment: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education Signed in Bologna, 19 June // Сайт Берлінського самміту по Болонському процесу <http://www.bologna-berlin 2003>.
 - Innovation in Higher Arts Education (2001–2004). URL : <http://www.isoc.siu.no/isocii.nsf/projectlist/10048>.
 - Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
 - Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського — mtlib.org.ua/
Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка — <http://korolenko.kharkov.com/e-katalog.html>
 - Культура України — <http://ku-khsac.in.ua/>
 - Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти — <http://num.kharkiv.ua/share/intermusic/>
 - Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського — <http://naukvisnyknmau.com.ua/>
 - Українське музикознавство — <http://musicology.com.ua/>
 - Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка — <https://muzuniversum.com/index.php/journal>
 - Аспекти історичного музикознавства — [http:// num.kharkiv.ua/share/aspekty/](http://num.kharkiv.ua/share/aspekty/)

- Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В.Нежданової «Музичне мистецтво і культура» — <http://music-art-and-culture.com/index.php/music-art-and-culture-journal>
- Мистецтвознавчі записки — <http://journals.uran.ua/mz>
- Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство — <https://nakkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>
- Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва — <http://journals.uran.ua/visnyknakkim>